

Erik Lindgren

Posthistoria från Ydre härad i Östergötland

Posthistorisk skriftserie 278

Innehåll

	sid
Rumskulla	2
Sund (Ydre)	3
Norra Vi	16
Svinhult	18
Torpa (Ramfall)	22
V. Ryd (Rydsnäs)	25
Asbysand	30
Basarpö	33
Kalvsved	34
Österbymo	34
Forsnäs	35
Lägern	35
Ydrefors	36
Ydrehammar	36

Förord

I boken *"På post i Norra Småland"* (ISBN 91-970657-1-4) har jag ägnat ett avsnitt åt "Posten bortom gränsen" och där i korthet berört poststationerna i Ydre härad. Med detta häfte försöker jag tränga något djupare i detta områdes posthistoria genom exempel på olika incidenter under utvecklingen.

Naturligtvis är det inte fråga om att beskriva postens utveckling i sin helhet på de olika orterna. Det blir i stället exempel på händelser av varierande slag som i någon mån belyser problem som uppstår i relationerna mellan Posten och samhället eller mellan Posten och dess anställda. Så långt det är möjligt lägger jag vikt vid att berätta på "gräsrotsnivå" om hur man kämpat på olika orter för att få en egen poststation och hur detta kan ha motarbetats av särskilda intressen. Alla uppgifter är hämtade från handlingar i Postens centralarkiv eller ur Ernst Grapes bok POSTKONTOR OCH POSTMÄSTARE. Om vid något tillfälle annan källa utnyttjas, anger jag det i texten. I den mån jag lyckats få fram namn på poststationernas föreståndare och uppgifter om vid vilka tidsperioder de arbetat, har jag lämnat sådana uppgifter konsekvent.

Någon gång anger jag poststyrelsens diarienummer för ärenden ur vilka uppgifter kan hämtas om utvecklingen. För dem som önskar fördjupa sig underlättas därmed vidare forskning vid besök på Postens centralarkiv i Stockholm. I citat moderniserar jag stavningen men gör inga ingrepp i texten.

Skrifterna i posthistorisk serie tillverkas med hjälp av en ordbehandlare, en kopiator och en ljuslåda för montering, allt av enklaste slag. På grund av att ämnet är så speciellt eller "smalt", som man brukar säga, blir efterfrågan mycket liten. Antalet distribuerade exemplar av varje skrift brukar variera mellan 5 och 15. Någon gång har det hänt att upplagan blivit större. Förlagan förvaras och kan användas för tillverkning av flera exemplar vid eventuellt kommande förfrågningar.

De olika orterna presenteras i den ordning de fått fasta postanstalter, tidsmässigt sett med undantag av småländska Rumskulla. Poststationer som har tillkommit samtidigt, presenteras inbördes i bokstavsordning.

I mina skrifter har jag hittills försökt ange någorlunda exakt datum för organisationsförändringar och händelser som jag velat belysa. I många fall har sådan precision troligen inte någon betydelse, när det gäller längre tidsperioder. Det finns vissa uppgifter som i extrema fall kan ha betydelse för samlares värdering av frimärken med tydliga datumstämplar. Därför försöker jag vara exakt i fråga om start- och slutdatum för poststationer (postkontor). Det är ibland näst intill omöjligt att följa den målsättningen.

Erik Lindgren

1874-01-01--1968-05-11

Rumskulla

Rumskulla socken i Kalmar län hörde enligt den judiciella indelningen till Ydre härad, när dess poststation inrättades med 1874 års ingång med kyrkoherde K Cedrén som föreståndare. På grund av hans avflyttning till ett annat pastorat efterträddes han redan 1875 av folkskolläraren O A Duvaer. Efter dennes död i februari 1892 fann man det inte möjligt att dra in poststationen vid en då genomförd undersökning. Som föreståndare tillsattes skollärarens dotter Augusta Duvaer, varvid årsarvodet höjdes från det ursprungliga 120 kr till 180 kr. Redan följande år flyttade hon från Rumskulla och folkskolläraren Carl Johan Lindell tog över poststationen.

Denne efterträddes med 1906 års ingång av handelsbiträdet Karl Johan Ernst Petersson, som i sin tur lämnade över redan 1908 till läraren Johan Hjalmar Westrin. Hans kollega John Ruthström tog över 1914, följd 1919 av Maria Elisabeth Jonell. Hon höll sig kvar i 20 år, trots att det var bud om hennes avgång redan efter fem år. Detta hängde samman med planer på att flytta poststationen till stationshuset vid Vimmerby-Ydre järnväg och låta järnvägspersonalen svara för postservice. Poststyrelsen beslöt att avstå från detta, sedan postdirektören anmält bl a följande i sin redovisning av ärendet:

"Poststationen finnes för närvarande i närheten av Rumskulla kyrka omkring 3 km från Rumskulla blivande järnvägsstation. Kommmitterade, tillsatta av kommunalfullmäktige, ha anhållit att poststationen vid Rumskulla kyrka måtte bibehållas. I närheten av kyrkan ligga bl a bankkontor, telefonstation, pastors-expedition och handelsbod. Något samhälle finnes ännu ej vid Rumskulla blivande järnvägsstation. Jämväl postdirektionen anser därför att poststationen tills vidare bör bibehållas på sin nuvarande plats. Vid poststationen i Rumskulla bör utgå anslag för transporter mellan poststationen och järnvägsstationen. De torde kunna besörjas för 1 krona 50 öre per dag". På grund av poststyrelsens beslut att följa postdirektionen kom Rumskulla järnvägsstation inte att förenas med postgöromål.

Rumskulla kommun beslöt i oktober 1937 att försälja det hus, i vilket poststationen var inrymd och att säga upp hyresavtalet med poststationsföreståndaren. Fröken Jonell begärde då hos postdirektionen att få flytta poststationen 400 meter till ett hus som skulle byggas på tomten Östanå ca 60 meter från kyrkan. Postdirektionens bifall överklagades av handlanden K E Pettersson. Efter omfattande remissbehandling beslöt poststyrelsen den 18 januari 1938, att överklagningen inte skulle föranleda någon åtgärd.

I april 1939 blev handelsbiträdet Olof Westrin föreståndare Han var son till Hjalmar Westrin. Hans chefskap varade till poststationens indragning den 12 maj 1968, då postverket införde en ny transport- och sorteringsorganisation.

1863-02-01--
Namn Ydre 1885-01-01--1957-09-30

Sund (Ydre)

Den 9 mars 1860 bemyndigade regeringen generalpoststyrelsen att *"å lämpliga ställen inrätta ett nytt slag av poststationer, vilka äro ämnade att, såsom speditionskontor, för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition"*.

Dittills hade det i stort sett bara funnits ett slag av postanstalter i vårt land, nämligen postkontor. Dessa var sedan 1850 indelade i två huvudgrupper, den ena kallad postkontor och den andra postexpeditioner. Båda slagen hade samma befoget gentemot kunderna, men skillnaden bestod dels i lägre lönesättning för postexpeditionernas föreståndare (kallade postexpeditionärer) och dels förfarandet vid utnämning av cheferna. Det var sålunda regeringen som till satte chefer (postmästare) för postkontoren, medan det var poststyrelsen som tillsatte chefer för postexpeditionerna (postexpeditionärer).

Utöver dessa större eller mindre postkontor med två olika beteckningar fanns det sedan 1830-talets början också ett mindre antal s k postuppsyningsmansplatser. De flesta av dessa förvandlades inom en femårsperiod efter tillkomsten av det ovannämnda kungliga brevet till poststationer. Postuppsyningsmansplatserna hade ibland också kallats poststationer. Det torde ha varit därför som man i regeringens bemyndigande talade om *"ett nytt slag av poststationer"*.

Det kungliga brevet föranledde poststyrelsen att förhöra sig hos länsstyrelserna om behovet av sådana poststationer. Kungörelser från länsstyrelserna lämnade vägen öppen för framställningar om poststationer, framställningar som naturligtvis prövades noga före beslut. Det kan vara av visst intresse att notera hur generaldirektör Wilhelm Roos angav en orsak till beslutet om poststationer på landsbygden. I sin historiska återblick i verkets första verksamhetsberättelse omtalade han att brevlådor hade uppsatts vid allmänna postvägar med början 1855 under vissa förutsättningar. Ett villkor var att en kommun eller flera korrespondenter på en ort förenade sig om att genom en lämplig person svara för tömning på behöriga tider av brevlådan. Det reglerades genom ett kungligt brev den 9 mars 1855 och av postmedel betalades 15 kr om året för bestyret med brevlådan. Men så skriver Roos följande:

"Då emellertid denna utväg till postutväxlingens underlättande endast i ringa mån av allmänheten anlätats, beslöts år 1860 inrättandet av ett nytt slag poststationer, vilka skulle utgöra en art filialkontor till närmast liggande postkontor eller postexpeditioner".

Innan verkningarna av kungabrevet den 9 mars 1860 var synliga, fanns det i vårt land, som jag nämnt ovan, i stort sett inga andra fasta postanstalter än postkontor, vid denna tidpunkt 175 stycken. Av dessa var 48 postexpeditioner, en benämning som vi kan lämna därhän efter den korta förklaring jag försökt ge ovan. De var i praktiken en lägre klass av postkontor.

Postkontoren var med få undantag förlagda till städer. Flertalet av dem hade ett större eller mindre förvaltningsområde inom vilket de efter hand kom att få underlydande poststationer.

Det dröjde nära nog ett helt år efter att regeringen bemyndigat poststyrelsen att inrätta poststationer, innan de första kom till stånd. En förhållandevis tidig sådan var den i Sund. Regeringsbemyndigandet till poststyrelsen angående nya poststationer hade speglats i en kungörelse från länsstyrelsen i Linköping den 3 november 1860. Denna åberopades vid en extra sockensamma i Sund den 17 februari, av vilken en protokollsavskrift återges på nästa sida. Som framgår därav beslöt man att "hos Kungl. General Post Styrelsen tillkännagiva deras önskan att, för beredande såväl av mera bekvämlighet, som Säkerhet för de Penningarremisser, vilka nu här oftare än förr förekomma, en Post Station, emellan Ekesjö och Kisa måtte bliva inrättad vid Sund Gästgivaregård".

Ett visst samarbete etablerades med grannförsamlingarna. En extra sockenstämma i Asby den 24 februari 1861 avgav enligt protokollet "det yttrande, att denna ortens behov av lättad postgång vore ganska stor, emedan gående postbud nu måste skickas 4 mil antingen till Ekesjö eller Kisa; de önskade därför komma i åtnjutande av den erbjudna förmånen på det sätt, att poststationen inrättades i Sund, och att den därstädes boende och för redbarhet kände handelsmannen G Carlsson förordnades till stationsföreståndare".

Vid en extra sockenstämma med Västra Ryds församling den 24 mars 1861 hördes församlingen "med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga brev av den 9 mars 1860, Kungl. Poststyrelsens instruktion av den 4 oktober s å och Landshövdingeämbetets skrivelse den 3:e sistlidne november; och enär övriga församlingar inom Ydre uttalat deras gemensamma önskan av en underlättad förbindelse medelst reglerad postgång emellan Kisa och Ekesjö, genom häradet, så fann sockenstämman det stora behovet härav, och ansåg Österbymo marknadsplats vara tjänligaste platsen för poststationen, samt att Herr Handlanden Carlsson i Sund, i händelse han åtog sig stationsföreståndarebefattningen, vara därtill lämpligast."

Det skulle dröja ganska länge innan framställningen om en poststation från utsedda representanter för bygden blev färdig. Den daterades "Sund uti Juni 1861" och skrevs under med 16 namnteckningar samt ställdes till länsstyrelsen i Linköping. Den antecknades som dit ankommen den 12 oktober 1861 (Länsstyrelsens diarienummer 56). Ur framställningen finner jag lämpligt göra följande citat:

"Tilltagande liv och rörelse inom vår ort fordra oefftergivligen en direkt postförbindelse mellan Kisa och Ekesjö Kungl. Postkontor; i stället för att, som nu är händelsen, man måste, för att få ett brev till någotdera av dessa ställen skicka det antingen över Kisa, Linköping och Boxholm till Ekesjö eller över sistnämnda stad och Vimmerby till Kisa, det ena nitton mil och det andra tretton dito härifrån, och utan en sådan direkt förbindelse bleve den begärda stationen utan allt ändamål".

Det var sålunda inte bara fråga om att öppna en poststation utan naturligtvis också att inrätta en postföringslinje till och från den, i detta fall mellan Ekesjö och Kisa.

Protokoll, hållet vid Utman Extra Sockens
Stämman med Jöns d. Sjöfamlingsd. 17 febr. 1861.

Utman Extra Sockens stämman och tillgränsande församlingar uti Ydre Herads församlingens Eldor och ämnas förtjändande måtte beaktas af gående bud, för transportörändret af deras Posten fram och åter från närmaste Postkontor uti Ekesjö, eller Kisa, sammanträdde på denna dag, efter behörig pålysning, ofrånvarandes Jönsfamiljens postgåendes ledamöter, för att, med anledning af Kongens Resy Befallningskejsarens Kungörelse af den 3 Mars 1860 hos Kungl. General Post Styrelsen, tillkännagifva deras önskan att, för beredande, så väl af mera bekvämlighet samt säkerhet för de Penningarremisser, vilka nu här oftare än förr förekomma, en Post Station, emellan Ekesjö och Kisa måtte bliva inrättad vid Sönd Gästgivare gård, som är belägen vid Åstora ända, vägen på mer än 3 mils afstånd och midt emellan ofrånvarandes Kongl. Postkontor. I händelse af befall. Kertils, som hålles af en att på förslagna stället boende Handlanden P. G. Carlsson, såsom tillförläpplig och skicklig, måtte bliva till postförvaltare, antagen. v

Ofläppligt och godkändt. Jöns Öfver
S. Lindgren
P. G.
Jönsfamiljens vägnar
J. Sjöfamlingsd.
Jöns Öfver
Anders Samuelson i Österby
Jönsfamiljens vägnar i Ekesjö

Länsstyrelsen sände tillsammans med nedan återgivna missivbrev ansökan jämte flera bilagor vidare till poststyrelsen den 20 november 1861. Svagt återgivna anteckningar på brevet härrör från handläggaren i poststyrelsen, medan den kraftigare tecknade påskriften den 24 april 1862 speglar poststyrelsens beslut vid föredragning denna dag om kontakt med bl a postmästaren i Eksjö för utredning om den nya postförbindelsen m m.

Till Kongl General Poststyrelsen.

*1862 d. 24 april ann. inf. Eder Poststyrelsen o. exp. med: men
Sund - upp. till o. fr. - 4 i April till Kungl. Maj: t. f. o. -*

*mycket deud. efterdras
Sund - upp. till o. fr. - 4 i April till Kungl. Maj: t. f. o. -*

*Post. N° 2608
1862*

*Storungens Befallningshafvande öfverlemnar härmed
en hit inkommen ansökan med dertill följande hand-
lingar, angående inrättande af en poststation i Sund;
och anser Storungens Befallningshafvande, att det vore
för Ydre Herad gagneligt om en postexpedition kom
me ett i Sund inrättat. Linköpings Stot i Landt.
Beslutet den 20 November 1861.*

*Storungens
Befallningshafvande*

De i texten återopade bilagorna utgjordes av en ansökan från G Carlsson om att bli föreståndare för den föreslagna poststationen och länsstyrelsens förord för denne samt protokollsutdrag från sockenstämmorna.

Den fortsatta utredningen tog sin tid, särskilt som poststyrelsen måste kommunicera med regeringen i postföringsfrågorna. Den 24 november 1862 expedierades emellertid från poststyrelsen ett konstitutiorial för Carlsson samt brev till postmästarna i Eksjö och Kisa om poststyrelsens beslut att inrätta poststationen från den 1 februari 1863. Den 5 januari 1863 kompletterades ärendet genom att poststyrelsen fastställde tidtabellen för den nya postgången mellan Eksjö och Kisa.

Beslut om nya **postgångar** kunde inte fattas av poststyrelsen, eftersom 1860 års regeringsbemyndigande endast gällde poststyrelsens rätt att på egen hand inrätta **poststationer**. Poststyrelsen måste alltså i den del av ärendet, som avsåg den nya postlinjen, vända sig till Kungl. Maj:t. Samtidigt förelåg framställningar om flera andra poststationer på orter där det inte fanns någon postföring.

För att lösa dessa frågor skrev poststyrelsen således till regeringen. Dess positiva beslut meddelades i ett kungligt brev på drygt fyra sidor (poststyrelsens diarienummer 1862:1945). Ur detta brev finner jag anledning citera följande.

"Vår ynnest och Nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig Troman ---

Som åtskilliga framställningar blivit hos Eder gjorda om poststationers inrättande å en del orter, vilka hittills saknat all postförbindelse, haven I hos Oss i underdånighet anmält, att bland dessa framställningar I ansett följande förtjena särskilt avseende, nämligen:

- a) ---;
- b) ---;
- c) en av kammarjunkaren L F Rääf m fl gjord och av Vår Befallningshavande i Östergötlands län förordad framställning om ett mera tidsenligt ordnande av postförbindelserna inom Ydre herad, vilket ansetts kunna ske genom inrättande av en ny dubbel postgång emellan Eksjö och Kisa; därför årliga kostnaden beräknats till omkring 1.400 Rdr, varemot postverket skulle beredas en ökad inkomst av denna postbefordran genom öppnande, ungefär vid mitten av vägen, utav en poststation invid Sunds gästgivaregård;
- d) ---;
- e) ---.

Och, då de sålunda ifrågakända nya postgångarna visats vara av verkligt behov påkallade samt postverket icke saknade tillgång till bestridande av de ökade utgifter som därav kunde uppkomma, haven I, om än den ökade portoinkomst, som man kan antaga bliva en följd av omförmålda nya förbindelser, icke skulle till fullo betäcka utgifterna härför, vilka, enligt förestående beräkningar, komma att för år uppgå till sammanlagt omkring 3,300 Rdr, ansett Eder böra i underdånighet hemställa,

det Oss måtte täckas i nåder bemyndiga Eder att, i sammanhang med öppnandet av nya poststationer, inrätta postgång, två gånger i veckan fram och åter, å var och en av förenämnda linjer, Ugglebo till en punkt på linjen Gävle - Söderhamn, Älvdalen - Mora, Eksjö - Kisa, Salbo till lämplig punkt på linjen Västerås - Sala samt Jämshög - Pukavik.

Vad I sålunda underdånigst hemställt haven Wi funnit gott i nåder bifalla -- "

De under a), b), d) och e) upptagna fallen avsåg nya postlinjer för att åstadkomma förbindelser med förestagna poststationer i Ugglebo, Älvdalen, Salbohed och Jämshög. Dubbel postgång avsåg två turer per vecka.

På den nya postlinjens delsträcka mellan Sund och Studstorp fick Anders Petter Israelsson kontrakt om postföringen. Sedan han sagt upp sig i augusti 1863, begärde poststyrelsen anbud från någon som var intresserad att överta uppgiften. Sådana byten kunde ske på olika sätt, ibland genom att anbudsauktioner anordnades. I detta fall hölls en anbudsauktion i Sund den 9 oktober 1863, vid vilket tillfälle nedan återgivet protokoll utfärdades.

Protokoll hållet i Sunds Gästgivarer-gård den 9 Oktober 1863.

S. d. S. till följande af Kongens Befallningshafvandes Ordres den 5te i sista Septembris, tecknade i Kongl. Generalpoststyrelsens Skrifvelse den 27de förutgående Augusti hade underskrifvat Kongl. Befallningshafvandes Ordres den 16de Septembris detta år utsatt entreprenad-Auktion att den nästa dag kluckan q. förmiddagen härstädes förättas till införande af bästa anbudet i förskaffandet från Sunds poststation till Studstorp gästgivarigård två gånger i hvarje vecka af den mellan Skiff och Skiff gående post, räknadt från Januari månads början näst kommande år.

Den utropet upplästes under förande Spekulanterna till efterföljande:

1° Kongl. Generalpoststyrelsens ofvannämnde Skrifvelse, jemte Kongens Befallningshafvandes dera tecknade Ordres, och

2° Det vid samma Skrifvelse följande Formuler till Kontrakt, angående postföringen -

Med tillstånd af gästgivarer att antagligheten af bästa anbudet kommer ett på Kongl. Generalpoststyrelsens profinerings borg, utgjordes ifrågasvarande postskytte, hvarvid Arrondatorn Sven Svensson i Broby Jästgård, genom sin Arvsköpsvärd Sven Svensson, dertill, gjorde lägenhet anbudet med Alltids öre riksmynsk milern per Spätt, Jordons legan inberäknad, och som lägre anbud icke afhördes, blef det för Sunds gjorda gjorda med Klubbstug Jästgård -

Sund som afvarn
M. Svensson

Returs löp.

Genom länsstyrelsens förmedling fick poststyrelsen den 13 november 1863 det av Sven Svensson i Broby underskrivna kontraktet om postföringen.

Poststationen i Sund hade öppnats paneligt med februari månads ingång 1863 och handlanden G Carlsson vid gästgivarergården blev antagen som föreståndare. Han avled den 28 februari 1864, något som af postmästaren i Eksjö enligt gällande praxis anmälde till poststyrelsen på detta sätt:

Härmed får jag värdsamast anmäla, att Poststationsföreståndaren i Sund B. G. Carlsson jithidne går dag aflidit, samt att Bokhållaren Edward Peterson, såsom lämplig person, är förordnad att föresta poststationens beräknade, till dess den af Kongl. General-Post-Styrelsen beättas.
Eksjö den 29. Februari 1864.

e. f.
J. Lagerström

Efter föredragning i poststyrelsen den 7 mars expedierades till postmästaren i Eksjö ett beslut som gjorde att den tillsatte vikarien, bokhållaren Edward Peterson, fick ett mycket kortvarigt inhopp. På balans fanns i poststyrelsen en ansökan från Maria Josefina Adlerstam att få tillträda en ledigblivande befattning som poststationsföreståndare. En sådan möjlighet hade öppnats för kvinnor efter en behandling i regeringen av en under 1863 års riksdag utarbetad skrivelse att föreslå statsanställning av kvinnor, eftersom inte alla "kunde erhålla den verkningsskrets, som i äktenskapet är dem anvisad".

Vid behandlingen av frågan ansåg regeringen i likhet med poststyrelsen, att man inte borde tänka särskilt på att ge förvärsarbete åt en eller annan samhällsklass som förmodades vara i behov därav. I stället skulle statstjänst "uppdragas åt den person som till dess bestridande kan anses mest skicklig och möjligen genom föregående tjänstgöring gjort sig av befördran förtjänt". Befattningen som poststationsföreståndare skulle emellertid "under vissa omständigheter kunna med fördel anförtros även åt kvinnor".

Maria Josefina Adlerstam hade som biträde åt postmästare Salomon August Herulin i Strömsholm förvärvat tillräckliga kunskaper för posttjänsten. Enligt ett intyg från denne, daterat den 27 september 1863, hade hon "utmärkt sig för synnerlig ordning, omtanke och noggrannhet". Detta bilade hon sin ansökan att bli föreståndare för poststationen i Sund, en ansökan som hon skickade från Strömsholm den 4 mars 1864, d v s så snart hon fått underrättelse om Carlssons död. Hon antogs och blev därmed pionjär såsom den första kvinnliga poststationsföreståndaren i landet.

Fröken Adlerstam fick vid ankomsten till Sund hyra ett rum för poststationen av kronolänsman Dusén på hemmanet Äng, tämligen nära gästgivaregården. Hon anmälde till postmästaren i Eksjö den 30 september 1864, att hon inte längre kunde disponera denna lokal men kommit överens om att få hyra en annan hos byggmästaren Anders Pettersson i Hakeryd från mars 1865.

Detta var längre från poststationens ursprungliga plats och måste prövas, bland annat för att undersöka om en flyttning skulle medföra ändrade postföringskostnader. Postmästare Sebastian von Knorring i Eksjö tillstyrkte bifall i ett brev till poststyrelsen den 3 oktober 1864 med tillägget "att som avsikten är att inom kort lämplig bostad vid Sunds gästgivaregård blir tillgänglig, samma benämning må begagnas för den nya stationen, ifall Kungl. General-Poststyrelsen komme att besluta om förflyttningen, alldenstund Hakeryd är beläget i Sunds socken".

Även länsstyrelsen och därmed också kronofogden blev tillfrågade. Den sistnämnde skrev från sitt kontor i Drättinge bl a, "att, såvida hinder för Ämbetspostens behöriga fortkomst därigenom icke förorsakas och postförarna å Sunds gästgivaregård fortfarande emottaga och avlämna lösväskor, jag, då bostad för närvarande icke står att i eller vid Sunds gästgivaregård erhålla, samt Hakeryd är beläget utmed allmänna postvägen emellan Eksjö och Kisa, anser den sökta förflyttningen av ifrågavarande poststation tillsvidare kunna bifallas; dock så att, så fort tillfälle därtill yppas, stationen återflyttas till Sund, varest läget för den korresponderande allmänheten är bekvämast".

Det var ovanligt att länsstyrelsen gick emot sina kronofogdars uppfattning och länsstyrelsens remissvar till poststyrelsen var sålunda ganska givet. Det reproduceras överst på nästa sida.

Åt framställningar om förflyttning av poststationer ägnades ofta stor uppmärksamhet. Liksom i detta fall måste det framgå klart, att kronobetjäningens postservice inte skulle ta skada vid bifall.

När man ser på uppgifter om ersättningar till poststationsföreståndare, finner man ofta att de kvinnliga föreståndarna, åtminstone inledningsvis, var sämre avlönade än manliga kolleger för någorlunda motsvarande arbetsinsatser. Vid tillsättningen 1863 tillerkändes fröken Adlerstam ett årsarvode på 250 kr och med detta höll hon till godo under mer än tio år. Den 11 december 1873 skrev hon följande ansökan:

"I anseende till de ökade göromålen och minskade sportelinkomsterna vid Sunds poststation samt de i hög grad stegrade levnadsomkostnaderna vågar jag vördsamt anhålla det Kungl. Generalpoststyrelsen täcktes bevilja mig en efter nuvarande tidsförhållanden lämpad förhöjning av mitt nuvarande arvode".

Till Kungl. General-Poststyrelsen
1864 d. 24 okt. ann. i 1864 års årsarvode för postt. i Sund?
Med åttentvånde af fröken Josefina Adlerstams
Kungl. General-Poststyrelsens skrivelser den 8 dennes följ-
aktige ansökan om förflyttning af Sunds poststation
till hemmanet Hakeryd, får Kronungens Befall-
ningshafvande, såsom eget yttrande öfver ansökan-
gen, återopåminne af Kronofogden Carlsons
bilagde memorial. Inköpings Akt i Landshövdingens
den 21 Oktober 1864.
På Landshövdingens Embets vägnar.
Gust. Norden. *et. h. m. m.*

Fröken Adlerstam var liksom alla poststationsföreståndarna tillsatta med personliga avtal, i vilka deras ersättnings storlek fanns angivna. Med postmästare von Knorrings tillstyrkan av bifall till hennes ansökan, fick hon nu årsarvodet höjt från 200 till 250 kr. Det blev således ändring av ersättningen utan uppsägning av avtalet. Det var eljest den normala rutinen. Uppsägning skulle kunna medföra att befattningen tillsattes med annan innehavare, när den utlystes ledig genom exempelvis pålysning i traktens kyrkor.

Hon slapp med postmästarens tillstyrkande ifrån uppsägningspraxis också halvtannat år senare, då arbetet efter såväl 1874 som 1875 års ingång blivit ännu mera betungande. Poststyrelsen beslöt den 15 oktober 1875, att hennes årsarvode skulle höjas till 360 kr.

De återopade ökade göromålen hängde samman med tillkomsten vid 1875 års ingång av flera poststationer i närområdet. Då genomfördes kronobrevbäringsreformen i Östergötland med ett antal nya postlinjer och poststationer, vars post expedierades över redan befintliga postanstalter och därför kunde förorsaka merarbete vid dessa. Motsvarande omorganisation hade genomförts i det sydliga grannlandet ett år tidigare. Transitposter från de nordsmåländska poststationerna, t ex Askeryd, påverkade sålunda också fröken Adlerstams arbetsinsatser.

Postlinjen mellan Kisa och Eksjö betjänade efter kronobrevbäringsreformen även de nya poststationerna i Norra Vi och Västra Ryd. En annan postlinje passerade också Sund, nämligen den mellan Tranås och Rumskulla, för vilken 1875 års tidtabell återges nedan. Liksom för de flesta av 1874 och 1875 års nya postlinjer befordrades posten på denna två gånger i veckan.

Tranås—Rumskulla.								
T. F.	—	8,30	f. m.	Tranås poststation.....	T. F.	6,30	—	e. m.
T. F.	10,30	10,45	f. m.	Ramfalls poststation.....	T. F.	4 15	4,30	e. m.
T. F.	12,45	1	e. m.	Sunds poststation.....	T. F.	2	2,15	e. m.
T. F.	3	3,15	e. m.	Svinhults poststation.....	T. F.	11,45	12	mid
T. F.	6	—	e. m.	Rumskulla poststation.....	T. F.	—	9	f. m.

Fröken Adlerstam kämpade tappert vidare trots att hon i början av 1875 hade råkat illa ut kroppsligt. Postmästare von Knorring anmälde detta till poststyrelsen med bl a följande rader i ett brev den 18 juni 1875: "Föreståndarinnan för Sunds poststation fröken Adlerstam skadade sig genom ett olyckligt fall i början av året, men har dock sängliggande skött sin tjänst tills hon i maj månad för åtnjutande av ordentlig läkarvård måste inflytta till Eksjö stad". Den för vår tid ovanliga formuleringen ger mig anledning återge läkarintyget.

Att fröken Maria Josefina Adlerstam
 lider af en Acut inflammation
 i högra öfretorn (Oxitis) och är i
 oroligt behaf af tjänstlöshet, för att
 bli i tillfälle, att vid en halsbrunn
 nåddes af, intygas för aford Sunds. Et
 och så jagant mig Gud hjälpe till sig och
 gä. Eksjö den 10 Juni 1875

D. G. Andersson
 Rymt läkare

Som vikarie under fröken Adlerstams sjukledighet fungerade handlanden August Johansson. Själv kom hon åter i tjänst i september 1875. Ett av de större ärenden som hon fick ägna sig åt under den följande perioden var det som avsåg lantbrevbäringsinförande. Hennes egen poststation var inte på fallrepet, som man säger, men den berördes mycket genom ändring av postföringen i området.

Maria Josefina Adlerstam var född i december 1821 och dotter samt det yngsta av tolv barn till postmästaren Gustaf Ulric Adlerstam i Hedemora. Tre av hennes bröder blev postmästare på olika håll, Johan Magnus i Gamleby, Linus i Arvika och Gustaf Mauritz i Ljungby. Själv dog hon den 23 november 1883. Därom informerade kronolänsmannen poststyrelsen genom nedan återgivna brev.

Sedan föreståndarskan för Sunds poststation i Östergötlands län, Fröken Josephina Adlerstam, närlid mig gärdag aftidit, får jag, med tillkännagifvande häraf, vördsamt anmärka, att lämplig person varden befördigtligen förordnad att tillse vidare under ledigheten förestå berörde poststation, hvilken för närvarande skötes af Skolläraren Claës Jonsson och läper redan, utan Kongl. Styrelsens eller correspondenters hörande, blifvit förflyttad till Jonssons bostad.
 Beclary, Sund i Kronolänsmannens kontort den 24 November 1883.

W. J. Rudelius

Fröken Adlerstams bror Linus, som sedan 1877 bodde som pensionerad postmästare i Arvika, skrev redan den 25 november till postens generaldirektör i Stockholm "med vördsamt hemställa därom att en annan syster, Betty Adlerstam, gunstbenäget måtte varda förordnad till hennes efterträdare". Med de goda referenser som kunde presenteras fick han ett telegram-svar den 5 december med positivt besked men måste genast i ett nytt brev "giva tillkänna att min syster avstår från den förmån som jag finner av i dag erhållet telegram blifvit henne ämnad".

Andra sökande fanns naturligtvis, bland dem småskollärarinnan Mathilda Johansson, fröken Hilda Fredrika Margareta Bergström och fru Dorotea Matilda Westerberg. Däremot kunde den hastigt tillsatte vikarien, Claës Jonsson, inte åta sig uppgiften att sköta poststationen någon längre tid.

På poststyrelsen fanns emellertid anteckningar om kvinnor, som efter hand hade anmält sig intresserade av att bli ihågkomna vid tillsättande av befattningar vid poststationer. Det kan väl ses som ett vackert socialt tänkande, att poststyrelsen lät tillfråga dem som låtit höra av sig på detta sätt.

I poststyrelsens kanslibyrå fanns sålunda ett brev från Elsa Margareta Peterson med anhållan att få behålla platsen som poststationsföreståndare i Åhus. Hon skulle bli övertalig genom att poststationen flyttades till järnvägsstationen, där järnvägens personal skulle överta arbetet. När det nu var behov av en ny föreståndare i Sund, tillskrevs Margareta Peterson av poststyrelsen. Hon svarade emellertid den 7 december 1883, att hon av flera skäl inte kunde anta erbjudandet att flytta till Sund.

Claës Jonsson hade inte tillfälle att vikariera längre än till den 15 december. På inrådan av bl a kyrkoherde Carl Eriksson i Rydsnäs och kronolänsman K G Rudelius i Bestorp beslöt poststyrelsen att tillsätta fröken Hilda Fredrika Margareta Bergström från Vimmerby som ny föreståndare.

Hon fick från 1885 års ingång byta ut datumstämpel och sigill mot nya med gravvren YDRE. Bakom detta låg poststyrelsens beslut, baserat på länsstyrelsens tillstyrkande den 20 september 1884 av en framställning från poststationsföreståndare Hilda Bergström och ett 15-tal andra företrädare för Sunds samhälle med följande formulering:

"Sedan det visat sig, att härvarande poststationsnamn ständigt förväxlas med andra orter inom Sverige med namnet Sund samt rätt ofta brev och andra postbehandlade försändelser först anlända hit efter det de blivit från staden Lund returnerade, i båda fallen vållande: ökade göromål för posttjänstemän samt oftast skada och onödig tidsutdräkt för korrespondenter genom brev och försändelsernas försenade ankomst, så få undertecknade härmed vördsamt anhålla att stationens namn varder så fort ske kan, förändrat till "Ydre", varefter inga namnförväxlingar och andra olägenheter i antytt fall torde inträffa".

Hilda Bergström sade i december 1907 upp sig för tillämpning från april 1908. Poststationen hade då i ett tiotal år varit förlagd till hemmanet Ång, ca en km nordväst om Sunds kyrka, uppenbarligen på Hildas egen önskan, varom jag dock inte funnit några handlingar i arkivet. I anledning av det förestående bytet av föreståndare skrev kronolänsmannen, som också var ordförande i Sunds sockens kommunalstämma, till poststyrelsen och begärde poststationens återflyttning till Sunds kyrkby. Han hävdade att Hilda Bergström blivit uppsagd som hyresgäst "från sin nu i Ång innehavande bostads-lägenhet - poststationen blev på sin tid förlagd från Sund till Ång ensamt till följd av förestånderskans flyttning, och att detta fått ske till följd av humanitet mot förestånderskan är ställt utom allt tvivel".

Länsmannen menade, att det vid det inträffande föreståndarebytet vore "rätter tid att få Ydre poststation återförflyttad till Sund, och detta bör så mycket hellre kunna ske, som, enligt vad för mig är känt, handelsidkaren fröken Amanda Magnusson i Sund, som förut är förestånderska för telefonstationen och telegramexpeditionen, är villig att utan högre arvode än vad som hittills därför utgått, övertaga föreståndarebefattningen för Ydre poststation".

Som sökande till den ledigblivna befattningen anmälde sig också Svea Samuelsson, som enligt egen uppgift skulle flytta till den lokal, varifrån Hilda Bergström blivit uppsagd. Poststyrelsen tillsatte emellertid den av länsmanen förordade Amanda Magnusson, sedan posinspektionen uppgett att Svea Samuelssons anbud inte borde "antagas, enär poststationen, därest anbudet antoges, komme att kvarbliva på sin nuvarande plats".

Amanda Magnusson, född 1869, ansvarade för poststationen till sin död i maj 1937. Hennes efterträdare blev den 19 år yngre Anny Magnusson, som också var telefonstationsföreståndare. Indragning av poststationen fördes på tal i ett omorganisationsärende 1952, som avsåg omreglering av postanordningarna i området Asbysand-Ydre. Delvis på grund av socialt tänkande av postverket fick omorganisationen anstå och Anny blev kvar till och med september 1957, varefter poststationen drogs in (diarienummer Dt 1354/57). Det fanns ännu inte någon reglerad pension för avtalsanställd personal, men frågan löstes för Annys del genom att hon tillerkändes ett s k årligt understöd.

A. Poststation: Ydre (6. D.)

Överordnad postkontor: Tranas | Öppnad den Vid linjen Tranis-Österbyns
 Dur

Föreståndare	Född den	Yrke	Antagen från	Dnr	Tjänst från	Ålderstillägg		
						1 från	2 från	3 från
Magnusson, Amanda Charlotta	1869	Handelsidkare	1.4.08	804	1937		25	20
Magnusson, Anny Maria Elisabet	1887	Handelsidkare	1.6.37			17.2.52		

Ortsgrupp och klass	F. o. m. 1/33		F. o. m. 1/36		F. o. m. 1/37		F. o. m. 1/38		F. o. m. 1/39		Ann.
	Dnr	1/33	Dnr	1/36	Dnr	1/37	Dnr	1/38	Dnr	1/39	
Fast ersättning	576	594	594	702	702	726	726	726			+ 3 ca fr. 1/20/1911
Ålderstillägg	234	234			234	234	234	234			+ 7 ca fr. 1/20/1911
Expensanslag	60	60	60	60	120	216	216	216			+ 1 ca fr. 1/20/1911
Sidpostanslag											+ 16 ca fr. 1/20/1911
Nattpostanslag											+ 19 ca fr. 1/20/1911
Posttransportanslag											+ 20 ca fr. 1/20/1911
Pers. ers. i. mist. bet.-prov.	20	20									+ 27 ca fr. 1/20/1911
Särskilt anslag											+ 31 ca fr. 1/20/1911
Summa	890	908	654	762	822						
Semesterbidrag	20	20	20	20							

Upphörd i kronor: 1935 931, 1936 1010, 1937 971, 1938 1037, 1939 1090, 1940 1152, 1941 1134, 1942 1310, 1943 1558, 1944 1823, 1945 1830, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954

Tidigare tjänstgöring i postverket o. d. 7/11/1937-1938 20/6/45-20/6/46

600 ex. Juni 36 36 1033

Pr. u. Säk.

Vissa uppgifter om poststationsföreståndarna kan hämtas ur arkiven tack vare s k poststationskort, av vilka här visas framsidan av det för Ydre från tidsperioden 1933-1950. Utgåvan därefter var något annorlunda uppställd, baserad på statistisk framräknade rörelsepoäng, tilläggs-poäng och grundpoäng i stället för de i vänstra rutan angivna olika anslagen.

1875-01-01--1971-08-31

Norra Vi

I ett brev från poststyrelsen den 10 december 1874 till landskansliet i Linköping redovisades för tillämpning från 1875 års ingång de beslut som poststyrelsen hade träffat efter samråd med länsstyrelsen om åtgärder i anslutning till att postverket skulle ta över ansvaret för kronobrevbäringen. Länsstyrelsen hade lämnat sina synpunkter i brev till poststyrelsen, daterade den 16 september, 24 oktober, 11, 14 och 28 november samt den 2 december 1874. Med breven hade följt förslagskontrakt med poststationsföreståndare och postförare "å de nya linjerna inom länet, med undantag av Göstrings och Vifolka häraders fögderi".

Inom Kinda och Ydre häraders fögderi skulle enligt poststyrelsens brev den 10 december 1874 till länsstyrelsen öppnas tio nya poststationer med 1875 års ingång, däribland en i Norra Vi. Till föreståndare för denna antogs organisten Adolf Fredrik Rydman med 150 kr i årsarvode. Utan att något om posttransporter fanns angivet i kontraktet svarade Rydman också för att under seglationstiden hämta och lämna post vid ångbåtsbryggan. Det var han inte nöjd med i längden, men underligt nog påpekade han inte detta för poststyrelsens förrän i ett brev den 14 december 1880.

I brevet till poststyrelsen nämnde Rydman att avståndet mellan poststationen och ångbåtsbryggan var 2600 fot, en sträcka som under seglationstiden måste passeras för posttransporter fram och åter åtta gånger i veckan för att ta emot och skicka post med ångbåtspostexpeditionen nr 53. Visserligen fullgjordes postföringen bara två gånger i veckan, men för varje gång måste man gå vägen en gång fram och en tillbaka för den ankomna posten och därefter en gång fram och tillbaka för den avgående posten innan båten avgick efter att ha kvarlegat ca 2½ timmar. Med båten utväxlade poststationen post med Sömmens poststation och postkupeérna på södra stambanan. Rydman avslutade sin redogörelse i brevet till poststyrelsen med den text som framgår av reproduktionen på nästa sida.

Poststyrelsen remitterade brevet till postinspektionen, som inte ansåg att ersättning borde bifallas i hela den äskade utsträckningen och tillade: "men då icke nekas kan, att korrespondensen vid stationen dragit fördel av berörde posttransport, så och då ersättning utgår för dylik transport emellan Bollnäs brygga och poststationen i Malexander, jämlikt kontraktet av den 18 februari 1879, torde skäligt prövas, att poststationsföresändare Rydman må erhålla samma ersättning för 1879 och 1880 års seglationsperiod med 25 kronor för varje år, då han icke förr därom väckt anspråk, och att kontrakt må för framtiden med honom eller annan person därom upprättas".

Poststyrelsen delade uppenbarligen postinspektionens princip om att inte betala ersättningar retroaktivt för längre perioder än två år och meddelade beslut om detta efter föredragning den 31 december 1880. Denna praxis finner man även i andra liknande fall. Ett exempel har jag berört i boken "På post i Mo härad" (ISBN 91-970657-5-7) i anslutning till frågan om postvård i Jära.

Med anledning af ofvannämnda förhållande, vågar jag vårdamt anhålla: dels det Kongl. Generalpoststyrelsen täcktes låta anordna och till mig genom Kina Poststation utbetala ersättning med skulden antedde 95 kronor om året å. 1875-1880 eller tillammans 150 kronor, och dels att för samtiden äfven antä 95 kronor om året såsom ersättning för meränämnde postgång, för så vidt den kommer att betaltas.
Norra Vi poststation den 14 December 1880.

Adolf Rydman

Poststationsföreståndare?

Adolf Rydman blev länge i postens tjänst. Om än det gick långsamt, fick han efter hand bättre löneförhållanden, t ex 220 kr om året enligt ett kontrakt i augusti 1894 och ett personligt arvodestillägg på 100 kronor per år från 1905 års början. Bokhållaren Patrik Wallberg tog över poststationen under ett års tid med början den 1 april 1910 och från den 1 april 1911 blev John Gunnar Wiborn föreståndare. Han fick till och med längre tjänstetid än Rydman, nämligen till och med november 1955. Därefter tog Martha Birgitta Ståhlberg över och var kvar till poststationens indragning med augusti månads utgång 1971. Postdirektionen beviljade henne i samband därmed viss avskedsersättning. Indragningen förhandsviserades den 27 mars 1971 i Östgöta Correspondenten på det sätt som framgår av urklippet nedan.

Norra Vi utan poststation i höst och flera platser kommer efter

Sex orter i norra Småland och Ydrebygden kommer att förlora sina poststationer inom en snar framtid. De aktuella orterna är Norra Vi, Asbysand, Rydmåsa, Frinnaryd och Adelöv. Beträffande Gripenberg ligger åtgärden än så länge på diskussionsplanet. Orsaken är det konstant sjunkande befolkningsunderlaget på landsbygden.

Norra Vi står först på listan av bortrationaliserade poststationer och redan i höst torde dess öde vara beseglat, säger postmästare Robert Magnusson, Tranås. Beträffande Adelöv är ingen tid fastställd, och för Gripenberg ligger den åtgärden än så länge på diskussionsplanet. För att en poststation skall vara berättigad, bör orten ha ett befolkningsunderlag på 200-250 hushåll. I Gripenberg finns ett 100-tal. Om den stationen dras in, blir det i stället postutdelning från Tranås.

Vår strävan är, säger hr Magnusson, att indragningarna skall medföra så få olägenheter som möjligt för invånarna på de aktuella orterna. Lantbrevbärarna är "rullande stationer" och de ombesörjer alla postärenden. Avvecklingen kommer att ske successivt för att personalfrågan skall kunna lösas på bästa sätt. Vi vill i möjligaste utsträckning undvika friställningar och i vissa fall avvaktar vi därför vederbörande befattningshavarens pensionsålder innan vi drar in poststationen. För yngre poststationsföreståndare bekostar vi körkort, om de ev skulle sakna sådant, för att de så småningom skall kunna bli lantbrevbärare. I annat fall försöker vi ge dem liknande arbete på närliggande orter. Landsbygdens dåliga kommunikationsvår dock avsevärda problem, säger hr Magnusson.

1875-01-01--1879-02-28
1914-02-01--1965-04-30

Svinhult

Ett år före 1875 års omorganisation blev Sund genomgångspunkt för en postföring utöver den som inrättades 1863 mellan Kisa och Eksjö. Det var en kärrpostföringslinje som organiserades mellan Tranås och Rumskulla i samband med att kronobrevbäringsreformen genomfördes i Småland från 1874 års ingång. Denna linje gick i en båge upp i Östergötland mellan de båda småländska poststationerna. Den passerade genom Östergötlands sydligaste socken, Svinhult, som från 1875 års ingång fick en poststation.

Organisten och skolläraren Anders Johan Hultgren antogs till föreståndare med 110 kr i årsarvode enligt ett brev den 10 december 1874 från poststyrelsen till länsstyrelsen i Linköping. Kronobrevbäringsreformen genomfördes med mindre brådskas i Östergötland än vad fallet var i Småland ett år tidigare, och i mycket visade sig planerna hålla, åtminstone fram till den tidpunkt då man måste börja planera för lantbrevbärning. Ett ärende avseende sådan behandlades vid sammanträde i Linköping den 1 november 1877 mellan företrädare för länsstyrelsen och postverket.

Stabiliteten innan dess bekräftades kort tid efter kronobrevbäringsreformen, sedan berörda civilstatstjänstemän gjort en sista översyn efter poststyrelsens definitiva beslut den 10 december 1874. Sålunda skrev t ex kronolänsman Ludvig Ljungholm i Österbymo bl a följande den 9 januari 1875 i ett brev till sin förman, kronofogden Carlsson:

"Enligt Kungl. Generalpoststyrelsens senaste tidtabell avgår posten på linjen Tranås-Rumskulla från Tranås varje tisdag och fredag kl 8.30 fm och ankommer till Rumskulla samma dagar kl 6 em, samt åter från Rumskulla torsdagar och söndagar kl 9 fm och ankommer till Tranås samma dagar kl 6.30 em, därunder anlöpande Torpa, Sund och Svinhults stationer; och är postgången å sagde dagar fullt tjänlig och passande för såväl kyrkoposterna som andra försändelser från kronolänsmanskontoret till Svinhult och Rumskulla kyrkor och fjärdingsmän, samt åter".

En viss anpassning av tidtabellen till efter hand nya förhållanden gjordes fortlöpande och ganska ofta. Såsom belägen i ett gränsområde kunde det lätt bli komplikationer för just denna linje genom delvis missad information. Ett exempel utgör det fall då anslutningen vid skärningspunkten i Sund efter tidtabellsjustering inte stämde. Detta föranledde en anmälan till poststyrelsen av poststationsföreståndaren i Sund den 15 juni 1875 att hon fått klagomål och anmärkningar "däröver att oaktat till berörde enskildes och tjänstemäns kännedom blivit meddelad en av Kungl. Styrelsen till Konungens Befallningshavande i Östergötlands län avlåten skrivelse angående kyrkoposternas fortskaffande till V. Ryd och Askeryd tisdagar och fredagar, den förra via Tranås och Ekesjö samt den senare via Tranås och Aneby och tidtabellen av den 27 februari sådant utvisar, posterna ännu fortgå i samma turer som de kom till stånd vid början av detta år å linjen Rumskulla-Tranås".

Poststationsföreståndare Adlerstam ville med sitt brev till poststyrelsen få besked om "något ansvar kan mig vidkomma därför att t ex tjänstebrev (kyrkopost) som här inlämnas på fredagar icke kunna härifrån avgå förrän påföljande söndagsmiddag och således ej kunna på den söndag, för vilken de äro avsedda i kyrkorna uppläsas". Hon önskade i sitt brev också "anhålla om benäget föranstaltande av postens fortskaffande å linjen Tranås-Rumskulla och tvärtom för densamma bestämda turer enligt senaste tidtabellen på det att obehag för mig må snarast möjligt kunna undvikas".

Poststyrelsen remitterade poststationsföreståndarens brev till postinspektören, som förklarade informationsmissen på följande sätt: "Då Kungl. Generalpoststyrelsens skrivelse anbefaller postinspektionen 'underrätta samtliga vederbörande poststationer och postförare' om postens förändrade gång, uppfattade jag denna befallning så, som om därmed endast avsågs de härunder lydande stationer, vadan Rumskulla, såsom lydande under Vimmerby postkontor, ej delgavs denna skrivelse. Emellertid igångsattes posten enligt föreskrift genast efter mottagandet av denna remiss och täcktes Kungl. Generallpoststyrelsen överse med den ofrivilliga missuppfattningen av Kungl. Styrelsens berörda föreskrift".

Den 27 september 1875 anmodade poststyrelsen postinspektörerna och postmästarna att lämna vissa uppgifter om poststationernas omsättning. Kronobrevbäringsreformen hade medfört stora utgifter och man ville undersöka om det gick att ersätta de minsta poststationerna med lösväskor. Det visade sig bland annat att uppbörderna i Svinhult varit kr 149:50 under poststationens första verksamhetsår. Postinspektören anförde: "Stationen torde ej böra anses behörlig och kan lösväska hållas på Sunds station av dem som så önska. Indrages!"

Så snabbt gick det nu inte. Det skulle nämligen visa sig att ytterst få av de nya poststationer som postmästarna föreslog till indragning på grund av "besparingscirkuläret" i september 1875 verkligen blev indragna så snabbt som man hade kunnat vänta sig. De allra flesta sparades sålunda till dess att lantbrevbärning kunde införas och många ännu längre.

Vid sammanträdet i Linköping den 1 november 1877 angående organisation av ett lantbrevbäringsnät fördes olika alternativ på tal. Efter undersökning av dessa delgav berörda länsmän sina kronofogdar framkomna synpunkter, och länsstyrelsen fick efter hand sammanfattande förslag. Sålunda skrev kronofogden Otto Åberg i Drättinge till länsstyrelsen den 11 juni 1878 bl a, att han på grund av förslaget om indragning av ett antal poststationer i anslutning till införande av lantbrevbärning hade infordrat yttranden från Västra Ryds, Svinhults, Sund och Västra Eneby kommuner och att han ville föreslå viss justering av poststyrelsens närmast här citerade förslag:

"Med bibehållande av kärrposten å linjen Tranås - Sund jämte Sunds poststation anordnas lantbrevbärning å linjen Sund - Svinhult, 1,6 mil, och indrages ej mindre Svinhults poststation än även postföringen emellan Svinhult och Rumskulla".

Hans justering gick ut på "att då Svinhults poststation kommer att indragas, lantbrevbärning inrättas å linjen Västra Ryd - Svinhult i stället för Sund - Svinhult, varför ganska giltiga skäl äro att andraga, såsom att en direktare och ändamålsenligare postförin-

delse därigenom komme till stånd för både prästerskapet och kronobetjäningen, alldenstund såväl kronolänsmannen i distriktet som kyrkoherden i Västra Ryd och Svinhults pastorat äro boende inom Västra Ryds socken, kyrkoherden strax intill Västra Ryds poststation och kronolänsmannen högst 0,2 mil från densamma; vid sockenvägen som leder mellan båda församlingarna, samt komminister och fjärdingsman i Svinhult äro boende nära Svinhults kyrka;

att lantbrevbärare vore skyldig fortskaffa post mellan de föreslagna platserna tvenne gånger i veckan nämligen onsdag och lördag, samt varje gång å Västra Ryds poststation såväl avlämna som till befördran emottaga försändelser;

att således ej något ombud erfordras för Västra Ryds kommun för emottagande och utlämnande av enskilda försändelser utan endast för Svinhults, vartill skolläraren Hultgren, som församlingen föreslagit, visserligen kunde vara lämplig, men då han genom sin tjänstebefattning nödgas vistas på avlägsna trakter inom församlingen under cirka 8 månader och han dessutom, enligt kommunalstämmoprotokollet åtecknat intyg, varken vill åtaga sig ombudskapet eller upplåta lokal, så anser jag honom ej därtill tjänlig, och föreslår därför gästgivaren J M Gustafsson i Bona, som förklarar sig därtill villig, alldenstund denna plats är belägen endast några hundra fot från såväl kyrkan som komministergården;

att väglängden å den föreslagna linjen Västra Ryd - Svinhult är aldeles lika med den å linjen Svinhult - Sund eller 1,6 mil varigenom ej därför någon större kostnad är att befara".

Riktlinjerna för lantbrevbäringen drogs upp på ett för stort avstånd från verkligheten vid det preliminära sammanträdet i Linköping. I många fall rättade man sig vid slutjustering efter under mellantiden uppkomna nya förslag från kronobetjäningen. Det förslag som presenterats genom det långa citatet ovan ur kronofogde Åbergs brev till länsstyrelsen, vann också gehör.

En extra kommunalstämma hade redan den 14 april 1878 utsett Hultgren till kommunombud. Som sådant skulle han utan ersättning från postverket vara den förmedlande länken med lantbrevbäraren. Därför protesterade han mot "utnämningen" och skrev sist i protokollsavskriften till poststyrelsen att han varken ville åta sig ombudskap eller hålla lokal för utväxling av postförsändelser utan ersättning. Ett annat ombud utsågs men ohörd förklingade en protokollsanteckning med följande text: "På samma gång vill ock församlingen tillkännagiva, att den helst önskat och gärna sett att nu här befintliga poststation fått orubbad kvarstå".

Svinhults poststation blev sålunda indragen med februari månads utgång 1879 och en lantbrevbäring inrättades från poststationen i Västra Ryd, som en månad senare fick namnet ändrat till Rydsnäs. Senare ändrades lantbrevbäringen till Svinhult att utgå från den småländska poststationen i Ingatorp, belägen vid järnvägen mellan Nässjö och Oskarshamn.

Före detta gränsöverskridande var lantbrevbäringen emellertid en ren östgötsk angelägenhet och dessutom premiär för länet. Ett kontrakt tecknades med Samuel Johan Humör om att fullgöra lantbrevbäringen. Den tidtabell som återges överst på nästa sida gällde för Samuel Johan Humör, när han började sin fyratimmarsvandring två gånger i veckan med 1879 års ingång.

Vestra Ryd—Svinhult. (Från den 1 januari 1879.)								
—	12,0	midd.		Vestra Ryds poststation.....	O. L.	9,0	—	e. m.
4,0	—	e. m.	1,6	Svinhults poststation	O. L.	—	5,0	e. m.
				Postföringen göres af lantbrevbärare.				

Denna tidtabell gällde för Samuel Johan Humör, när han gjorde sin fyratimmarsvandring i varje riktning två gånger i veckan. Han började sin anställning som lantbrevbärare med 1879 års ingång, således två månader innan poststationen i Svinhult drogs in.

Många församlingar lyckades så småningom få indragna poststationer åter, några efter mycket kort tid, andra efter flera misslyckade försök. Svinhults socken får räknas till den senare kategorin. Efter flera försök och en omfattande remissbehandling öppnades en poststation i Svinhult den 1 februari 1914 med förre hemmansägaren Samuel Johan Alfred Liedbergius som föreståndare. I realiteten sköttes poststationen av fröken Anna L T Liedbergius, antecknad som ordinarie föreståndare från och med oktober 1917. Ännu en dam, Frideborg Nilsson, var föreståndare (1934-1964), innan poststationen efter några månaders vakans drogs in för gott den 20 april 1965.

Det för många till synes obekväma sockennamnet Svinhult föranledde flera försök att få det ändrat. Känslan för det obehagliga tycks dock inte ha varit så utpräglad vid denna tid men växte med en kommande generation. Det ledde till en ansökan på 1920-talet om namnbyte till Skogtuna. Det försöket misslyckades dock, trots att man angav som skäl att man ibland möttes av smädelsefulla tillmälen på grund av socknens namn. Bättre tur hade t ex invånarna i Svinstad, som redan 1892 fick sin poststation omdöpt från Svinstad till Bankekind.

1875-01-01--
Namn Ramfall 1875-03-01--1968-04-30

Torpa

Utmed den redan befintliga postföringslinjen mellan Tranås och Rumskulla inrättades med 1875 års ingång två nya poststationer, den i föregående avsnitt berörda Svinhult, samt Torpa. Med handlanden Emil Hanell gjordes upp ett kontrakt om att han skulle vara föreståndare. Han fick 175 kr i årsarvode. Posten kom till hans affär tisdagar och fredagar.

Poststationen kom att bestå i mer än 90 år. Men namnet Torpa hade den bara i två månader. Det ändrades till Ramfall den 1 mars 1875 på grund av att det fanns två andra poststationer med namnet Torpa, en i Halland och en i Västmanland. Som exempel på förväxling vid sortering sände postinspektör Bergman vid centrala distriktet den 24 januari 1875 ett brev som avstämplats i Stockholm den 9 januari 1875 och bakstämplats vid poststationen i Västmanland den 12 januari samt försetts med flera andra stämpelavtryck innan det till sist hamnat i Sund den 16 januari och kunnat lämnas ut i Ramfall närmast följande postdag.

En initiativtagare till ändring av namnet på poststationen var regementsläkaren M Appelberg vid 1:a Livgrenadjärregementet. I ett fyra sidor långt brev till poststyrelsen den 7 februari 1875 hemställde han, "att Poststationens namn måtte så fort sig göra låter, förändras till **Ramfall** efter det hemman, där poststationen för närvarande är förlagd".

I föregående avsnitt har nämnts hur kronolänsmannen Ludvig Ljungholm i Österbymo tidigt kommenterade postgången på linjen mellan Tranås och Rumskulla, vilken också betjänade Torpa (Ramfall). Ljungholms kollega, länsman J F Dusén i Äng, hade också kommentarer till denna linje i sin redovisning i början av januari 1875 till kronofogde Carlsson:

"Möt ordnandet av postgången från Tranås till Rumskulla förefinnes icke ringaste skäl till anmärkning, men postgången i motsatt led eller från Rumskulla till Tranås, så som den nu är ordnad, ersätter icke på långt när den förra kronobrevbäringen i snabb fortskaffning av tjänsteförsändelser. Denna post ankommer nämligen från Rumskulla till Sund torsdagar och söndagar kl 2 em och avgår 2.15 till Torpa. Däremot ankommer posten från Kisa måndagar och torsdagar kl 4.30 em till Sund, medförande torsdagar alltid länskungörelser och vanligen post från kronofogdekontoret, vilka hittills utskickats till kyrkorna följande lördag, men numera ej förrän följande söndag efter gudstjänstens slut kunna avgå, och således först 10 dagar efter hitkomsten bliva i kyrkorna upplästa. Detta missförhållande kan och bör avhjälpas på det sätt, att den post som på torsdagarna kl 2 em ankommer från Rumskulla till Sund, får kvarstanna på sistnämnda ställe till dagen därpå eller fredagen och då fortgå till Tranås. Gillas icke detta förslag, måste jag, då angelägna kungörelser och ordres hitkomma, med expressbud fortskaffa kyrko- och kronofjärdingsmansposten till Asby, Torpa och Malexander".

Dusén hade ytterligare preciseringar av sina förslag om justering av tidtabellen för postföringen. Kronofogden fick ta ställning till dessa samtidigt som han tog ställning till förslagen från länsmannen i Österbymo och kunde därefter redovisa sina synpunkter till länsstyrelsen. Det blev som framgår av tidigare avsnitt en snabb justering av tidtabellen med vissa konsekvenser på grund av en miss i informationsflödet.

Poststationen i Ramfall hade ganska stor omsättning och befanns vid undersökning efter poststyrelsens "besparingscirkulär" i september 1875 vara "behövlig". Genom poststyrelsens beslut den 22 november 1875 fick Hanell årsarvodet höjt till 200 kr. I sin framställning hade Hanell begärt att få arvodet höjt till 300 kr men poststyrelsen hade hemställt om länsstyrelsens medverkan att finna en annan lämplig poststationsföreståndare. Medveten om risken att detta skulle lyckas gick Hanell med på att sätta ned sitt krav till 200 kr, som framgår av länsstyrelsens nedan återgivna brev till poststyrelsen.

Siu Kongl General Post Styrelsen.

*1875 den 22 nov. anm i Kops; av exped. Hanell
till princ. i. C. D.; deryf. vidare information.*

*I anledning af Kongl Poststyrelsens skrifselse
den 4 november Oktober, innefattande anhållan
om förslag ä lämplig person att efter E. Hanell öf-
verlägga poststationsföreståndarsbefattningen vid
Ramfall, får Konungens Befallningshafvande,
med tillkännagifvande, att dertill lämplig per-
soniflett att erhållas, samt att Hanell förtalarat
sig villig att nämnde poststation förtfarande för-
setta emot ett årligt arvode af 200 Riksd., tillstyr-
ka, att detsamma till nämnde belopp höjes.
Linköpings Nöte i Landtkansliet den 17 November
1875.*

Anders Carlsson

Carlsson

Handlanden Ivan Adolf Hanell övertog poststationen i Ramfall efter Emil Hanell genom ett kontrakt i april 1884. Han hade ansvaret för den till och med september 1927, varefter Ingrid Ebba Elisabet Hanell blev föreståndare, senare med efternamnet Gustafsson. Hon fick uppleva poststationens indragning med april månads utgång 1968, en poststation som sålunda varit i samma släkt under hela dess existensperiod. Östgöta Correspondenten speglade poststationens indragning på sätt som framgår av urklippet nedan.

Poststationen i Ramfall har skötts av samma släkt i 94 år

Valborgsmässoaftonen var poststationen i Ramfall öppen för sista gången — en följd av den postala omorganisationen, som medför att alla hushåll med adress Ramfall tillförs Tranåsområdet. Indragningen innebar att två av de postanställda i Ramfall pensionerades, nämligen föreståndarinnan där, fru Ingrid Gustafsson, och lantbrevbäraren på Torpön, Ingemar Gustafsson.

Poststationen i Ramfall öppnades den 1 januari 1875 och har hela tiden föreståtts av medlemmar av samma släkt. Den förste poststationsföreståndaren var Emil Hanell, som den 1 november 1884 efterträddes av sin broder Ivan Hanell. Han i sin tur efterträddes av dottern Ingrid. Under 94 år har det endast funnits tre poststationsföreståndare i Ramfall, vilket, enligt postmästare Robert Magnusson vid posten i Tranås torde vara unikt.

Correspondentens medarbetare titlade in på poststationen i Ramfall på Valborgsmässoafton och fann fru Gustafsson i full färd med att plocka ner postskyttar och packa ihop blanketter och redovisningsböcker. Visst känns det vemodigt, erkände hon, jag har dock skött den här sysslan sedan den 1 oktober 1927. Ja, jag hjälpte till tidigare också, men 1927 fick jag arbetet officiellt. Far var 83 år när han slutade sin posttjänst och jag hade nog tänkt hålla på lika länge — men nu blev det ju inte så...

Fru Gustafsson har växt upp med det postala arbetet och den förste brevställare hon minns var postljon Samuelsson, som förde dilligen mellan Tranås och Kisa. Än i dag kan hon höra klangen från hans posthorn då han var i annalkande.

Arbetsamma somrar

Mycket har hänt på hennes arbetsfält under årtiondena, hushållen har blivit allt färre, men postmängden har ökat. Sommaren har varit arbetsam för poststationsföreståndarinnan i Ramfall, mängden av sommargäster från alla håll i landet har fördubblat postmängden. Men det har bara varit roligt, säger hon. Att abonnenterna uppskattat fru Gustafsson märktes på avskedsgåvan, till vilken varje hushåll i Ramfall bidragit.

Lantbrevbärare Ingemar Gustafsson på Torpön pensionerades också den 1 maj. Då han anställdes vid posten, var det som gående brevställare på den då 28 km långa linjen Ramfall—Brandsnäs med utböring, tisdagar, torsdagar och lördagar. Småningom ändrades turerna till vardagliga. Nu är turen, som heter Ramfall—Stensnäs, 35,4 km lång och hr Gustafsson har under senare år använt dels cykel, dels moped.

Sommen och Trehörna

Den 1 maj 1968 blir också postljonnen i Sommen, Elof Bergstrand, pensionär. Han har då varit anställd alltsedan postutdelningen började i Sommens samhälle den 10 oktober 1939. Till en början var hans arbetstid tre timmar om dagen för att i takt med utbyggnaden i samhället och ändringar i den postala organisationen öka till heltidstjänstgöring.

Bergstrands utdelningsområde har sträckt sig från landskapsgränsen till Krämarps vägskäl — numera sker postutdelningen från Sommen fram till Stallbergaområdet.

Lantbrevbäraren Göte Gustafsson blev lantbrevbärare i Trehörna den 1 januari 1924 och är alltså den som har den längsta anställningstiden av de fyra. Han var fram till nedläggningen av poststationen i Trehörna den 1 oktober 1965 lantbrevbärare på linjen Trehörna—Odebjörnsarp. Han började som gående lantbrevbärare med tre turer i veckan. Turerna ökades sedan till vardagliga och Gustafsson började då använda cykel och sedan motorcykel under lantbrevböringen. Sedan poststationen i Trehörna lagts ned förflyttades han till lantbrevböringslinjen Tranås—Farsbo. Den linjen är nu 88,2 km lång och för att klara en så lång linje använder han bil. Även han går nu i pension.

På torsdagskvällen kommer de avgående trojkanerna att hedras vid en högtidlighet i Köpmannasalen, Tranås.

1875-01-01--
Namn Rydsnäs 1879-04-01

Westra Ryd

Inte långt från smålandsgränsen och med Eksjö som överordnat postkontor inrättades den 1 januari 1875 en poststation i Västra Ryd (med stavningen WESTRA RYD i datumstämpeln). Organisten och skolläraren Jonas Peter Frisk blev föreståndare och fick 110 kr i årsarvode. Posten kom till Västra Ryd via linjen Kisa-Eksjö två dagar i veckan måndagar och torsdagar. I omvänd riktning kom den till Västra Ryd onsdagar och lördagar som framgår av denna reproduktion av 1875 års tidtabell.

		Kisa—Eksjö.						
M. Th.	—	1,15	e. m.	Kisa postexpedition	O. L.	11,45	—	e. m.
M. Th.	2,30	2,45	e. m.	Tidesrums poststation	O. L.	10,15	10,30	e. m.
M. Th.	4,15	4,30	e. m.	Norra Wi poststation	O. L.	8,50	8,45	e. m.
M. Th.	7	7,15	e. m.	Sunds poststation	O. L.	5,45	6	e. m.
M. Th.	9,15	9,30	e. m.	Westra Ryds poststation	O. L.	3,30	3,45	e. m.
T. F.	12,30	—	f. m.	Eksjö postkontor	O. L.	—	12,30	e. m.

I ett cirkulär i september 1875 anmodades postmästarna att till poststyrelsen meddela visa statistiska uppgifter för de små poststationerna. Postmästare von Knorring i Eksjö meddelade på grund därav den 9 januari 1876 bland annat, att poststationen i Västra Ryd hade sålt frimärken för 254 kr under sitt första verksamhetsår. Det var tillräckligt för att poststationen skulle bedömas som lönsam.

Poststationsföreståndare Frisk begärde i ett brev den 10 januari 1876 att få sitt årsarvode höjt med 100 kr. Efter en remissomgång med undersökning om det fanns någon som ville fullgöra sysslorna mot lägre arvode, beslöt poststyrelsen att arvodet skulle höjas till 210 kr, räknat från februari 1876. En ytterligare höjning med 100 kr begärde han i ett brev till poststyrelsen den 20 januari 1879. Den gången svarade poststyrelsen efter föredragning den 28 januari 1879, att ansökan om höjning inte kunde bifallas. När Frisk knappt ett år senare, eller den 5 januari 1880 kom igen med en ansökan att få 300 kr i årsarvode, medgav poststyrelsen en höjning till 240 kr. Detta årsarvode var sedan oförändrat under hela den tid som Frisk förestod poststationen. Dess namn hade ändrats från Västra Ryd till Rydsnäs den 1 april 1879.

Namnändringen initierades av ett brev från Frisk till poststyrelsen den 20 januari 1879. Han skrev följande: "Som tvenne församlingar under namn W. Ryd finnas i Sverige, nämligen W. Ryd i Uppland och W. Ryd i Östergötland, där poststationen finns. Alltså kommer nästan varje vecka brev m m till poststationen, som måste returneras till W. Ryd i Uppsala län, som lär hava sin post på Stockholm. För att avhjälpa denna olägenhet önskar jag förfråga om poststationen kunde kallas Ydre i stället för Westra Ryd".

Vid remissbehandlingen ville landskansliet i Linköping inte acceptera namnet Ydre. Därifrån skrevs den 1 februari 1879 bland annat, "att ifrågasvarande poststation, som är belägen invid kyrkoherdebostället Rydsnäs, måtte efter detta benämnas Rydsnäs poststation".

Poststyrelsen accepterade landskansliets motförslag, sedan man ansett att det nya namnet inte skulle föranleda risk för förväxling med de befintliga poststationerna Rydsgård i Malmöhus län eller Ryningsnäs i Kalmar län.

När Frisk pensionerades, skrev han den 27 oktober 1881 till poststyrelsen och bad om tillstånd att få flytta poststationen från lokalen i skolan till sin bostad Dagstorp, "belägen omkr 3/10 mil från Rydsnäs och 1/10 mil från vägen där skjutsomyttet med posten äger rum, mot det att jag förbinder mig ersätta den skjutslega som genom väglängdens ökning uppkommer".

Det var inte bara frågan om ändrad postföring som kom in i bilden. Kronolänsman M Månsson och vice pastor Fr Ljungqvist uppgav i ett brev till poststyrelsen den 14 november 1881 att de "som av en händelse" fått veta Frisks önskan att flytta poststationen. De ville "alldenstund postanstalter äro mera avsedda för allmänhetens bekvämlighet än för postförvaltarens vördsamast påyrka att nämnde poststation måtte bibehållas vid sitt nuvarande centrala för socknen och den korresponderande allmänheten lämpligaste läge vid Westra Ryds kyrka, och få vi såsom skäl anföra, att nuvarande poststation är inrymd i skolhuset invid kyrkan i medelpunkten av församlingen, som bildar en halvcirkel och att under åtta månader av året, då skola hålles, allmänheten kan genom skolbarnen inlämna sina brev samt avhämta sin post; dessutom får undertecknad Månsson såsom länsman, anföra som särskilda skäl att meddelanden i min tjänstebefattning som kräva skyndsamt postbehandling ofta förekomma och att jag av den påtänkta ändringen nödgas skicka expresser för vinnande av nödig skyndsamt den tre gånger längre vägen till Dagstorp".

Ytterligare argument framfördes för att poststationen skulle få kvarbli i skolan. Poststyrelsen avgjorde frågan vid föredragning den 18 november 1881. Det drygt två sidor långa konceptet till postmästaren i Eksjö, förvarat i poststyrelsens pärm för utgående skrivelser, avslutas efter meddelandet att poststyrelsen ej funnit skäl bifalla Frisks ansökan, med att postmästaren skulle "infordra och hit insända Frisks skriftliga yttrande, huruvida han, vid sådant förhållande, ville vid poststationsföreståndarebefattningen fortfarande kvarstå, eller han föredrager att bliva från kontraktet fri, i vilket fall detsamma, enligt dess ordalydelse, kommer att upphöra med nästinstundande mars månads utgång".

Frisk skyndade sig att sända det svar som reproduceras på nästa sida. Han var uppenbarligen angelägen att även som pensionerad skollärare få fortsätta med postarbetet, även om det skulle innebära hans förflyttning på den drygt 3 km långa vägen till postlokalen i skolan varje dag. Med detta fortsatte han i fyra år men den 1 juli 1885 blev Nils Hendersson föreståndare med oförändrat årsarvode, 240 kr. Vid nästa skifte tio år senare var ett alternativ att poststationen skulle förläggas till affären.

Kombinationen post-i-butik har efter projekt "Nät 92" blivit en vanlig företeelse i vårt land och jag har exemplifierat detta i posthistorisk skrift nr 200. Men under de år som jag arbetade på södra postdistriktets trafikavdelning var detta en styggelse och man ansträngde sig att avveckla de få rester som fanns kvar av denna "styggelse" med ofta förekommande sammanblandning av postens medel med affärernas. Denna utrensning var påtaglig efter andra världskrigets slut.

*Till svar på Generalpoststyrelsens skrifvelse rörande
poststationens förflyttning. På grund af Kronolänsman
Månsson och V. Pastor Fr Ljungqvists skrifvelse med önskan
att poststationen må kvarblifva där han nu är; i så fall
härpå efterkommer jag Kungl. Generalpoststyrelsens beslut
och poststationen förblifver vid kyrkan. Hvad som beträffar
uppsägning af mitt kontrakt må bero till vidare.*

Poststationen Rydsnäs den 5 December 1881.

Nils Hendersson

Men mycket tidigare hade farhågor uttalats på ansvarigt håll för kombinationen post-affär. Sålunda skrev t ex postinspektören i östra distriktet den 18 februari 1895 till poststyrelsen, att en av de då sökande hade en "handelsaffär och således torde vara mindre i tillfälle att odelat ägna den tid åt postgöromålen som den av mig föreslagne".

Det var två som tävlade om att få efterträda Hendersson som föreståndare. Affärsmannen S A Olsson hade sålunda den 39-åriga sergeanten Johan Emil Samuelsson som medtävlare. Denne erbjöd sig att överta poststationen med oförändrat årsarvode, 240 kr, medan Olsson underbjöd honom och erbjöd sig att sköta poststationen för 225 kr om året. Poststyrelsen såg bort från besparingen på 15 kr om året och accepterade postinspektionens förslag.

När Samuelsson i ett brev till poststyrelsen den 18 april 1898 begärde att få arvodet höjt, fick han avslag med motiveringen att hans kontrakt ännu gällde. Av någon anledning vågade han inte då ta steget fullt ut och säga upp sig för att därefter kunna söka befattningen i hopp om att ingen skulle underbjuda honom. Men han kom igen med en ny ansökan den 20 december 1899 och bad att arvodet skulle höjas "till det belopp som Kungl. Styrelsen finner skäligt, eller förslagsvis till ungefärligen en krona för dag, då jag förbliver utmärkt tacksam för att fortfarande få innehava och förestå ifrågavarande befattningen; eller bliver jag härmed, till min stora ledsnad tvingad att förklara mig uppsagd från det mellan Kungl. Postverket och mig föreliggande kontraktet från och med den 1 nästinstundande april".

Postmästaren i Eksjö ansåg vid remissförandet att arbetet vid poststationen i Rydsnäs var väl värt 300 kr per år och utan ledigförklarande av befattningen kunde Samuelsson lyfta detta belopp räknat från april 1900.

Formellt från 1907 års ingång övertog Astrid Lovisa Samuelsson poststationen i Rydsnäs, då med 360 kr i årsarvode. Detta höjdes till 420 kr vid 1912 års ingång.

Den 17 december 1915 öppnades den 35 km långa smalspårsjärnvägen Eksjö-Österbymo för trafik och dagen efter flyttades poststationen till järnvägsstationen. Därmed förlorade fröken Samuelsson sin anställning. I stället blev järnvägens stationsmästare Erland Valfrid Berg ansvarig för postgöromålen. Han hade denna uppgift till augusti 1943, varefter följande järnvägsanställda finns antecknade på poststationskortet såsom ordinarie föreståndare fram till skilsmässan mellan järnväg och post den 1 juni 1963: K A G Karlsson (1943-1948), C-E M Rosén (1949-1951), K Y Johansson (1951-1954) och Kerstin Rymalm (1954-1963).

Persontrafiken på järnvägen lades ner den 10 juni 1954, men anteckningar tyder på att K Rymalm fram till den formella skilsmässan mellan järnväg och post formellt var i järnvägens tjänst till 1963. Därefter var hon direktanställd av posten men fick uppleva, att poststationen byttes ut mot lantbrevbäring med oktober månads ingång 1972, varefter postadressen blev Österbymo.

En s.k. proforma-skilsmässa från järnvägen hade gällt under en del av åren 1931-1943. Det innebar rent praktiskt, att lönen för postarbetet betalades direkt till den järnvägsanstälde föreståndaren i stället för att vara inbakad i lönen från järnvägsbolaget. Detta förstatligades för övrigt den 1 juli 1945 och övertogs av SJ från följande års ingång. Något av bakgrunden till proforma-skilsmässans upphävande kan utläsas av reproduktionen på nästa sida. Poststyrelsen accepterade återförening från den 1 april 1943, varefter bolaget fick en generell ersättning för samarbetet, grundat på ett allmänt avtal.

Poststationen i Rydsnäs blev utsatt för inbrott och kassaskåpsprängning dels på våren 1972 och dels några dagar innan den stängdes för gott. Händelsen speglades i Östgöta Correspondenten på det sätt klippet visar.

Den enligt belägna poststationen i Rydsnäs utsattes natten till torsdagen för en ny kassaskåpskupp. 2 300 kr i sedlar blev bytet sedan förövarna lämnat kvar mynt, frimärken och andra värdehandlingar. Större delen av de stulna 2 300 kronorna utgörs av femmor och tior. Det är troligt att sedlarna skadats vid sprängningen och det kan göra att tjuvarna avslöjas då de försöker använda sig av stöldgodset. I våras utsattes poststationen för en liknande kupp. Den gången blev bytet 6 000 kr. Efter kuppen beslöt postdirektionen att i fortsättningen inte förvara några större belopp vid poststationen i Rydsnäs eftersom det avskilda läget utgör en uppenbar risk för sådana här stölder.

— Dessbättre var det för dagen ovanligt litet pengar förvarade på stationen, berättade postmästaren i Eksjö Märten Morsing, som tillsammans med kontrollör Göran Wennerstam åkte till Rydsnäs på torsdagsmorgonen för att hjälpa föreståndarinnan Kerstin Rymalm bringa reda i papperen. Vid sprängningen anställdes nämligen en fruktans-

värd oreda. Förövarna hade nämligen använt papper för att dämpa smällen. Samtliga postkunder kunde dock få sin post i vanlig ordning på torsdagsförmiddagen.

— Stationen inbjuder verkligen till sådana här kupper, menar postmästare Morsing. Sedan järnvägen lades ner ligger huset helt avskilt från annan bebyggelse och är dess-

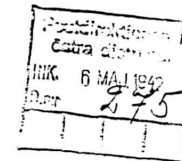
utom obebott. Ingen lade märke till stölden. Kuppen upptäcktes klockan sju på torsdagsmorgonen av lantbrevbärare Sven Samuelsson.

Kassaskåpsprängarna var för övrigt ute i sista stund. Den 1 oktober läggs nämligen poststationen ner och Rydsnäsborna får därefter Österbymo som postadress.

4574/1942

EKSJÖ-ÖSTERBYMO
JÄRNVÄGS-AKTIEBOLAG

EKSJÖ den 5 maj 1942.

Till
Postdirektionen i Östra Distriktet,
Linköping.

Ang. postgöromål vid Rydsnäs och Österbymo.

Med anledning av Postdirektionens skrivelse den 13 febr. d.å., d:nr 275/42, får förvaltningen av Eksjö - Österbymo järnväg anföra följande.

Be personliga avtal, som på sin tid träffades mellan järnvägsstationsföreståndarna å rubr. stationer och Postverket tillkommo med Kungl. Generalpoststyrelsens medgivande i samband med en långt gående lönerreglering, som framtingats av personalorganisationerna. Härigenom tillfördes järnvägen en nödvändig kompensation för de ökade lönekraven, under det att ersättningen för postverkets del icke blev högre än fallet skulle varit om järnvägen av en eller annan anledning icke kunnat åtaga sig poststationsskötseln.

Den ifrågasatta återgången från benämningen lantpoststationer till förenade järnvägs- och poststationer skulle enligt våra beräkningar medföra en inkomstminskning på icke mindre än c:a 3.200 kr. pr år - en åderlåtning, som detta lilla företag icke förmår att bära. Järnvägens ekonomiska ställning är alltfjämt sådan, att postens bibehållande å samtliga järnvägsstationerna och den därmed förenade inkomstkällan är en nödvändighet. Här kan nämnas, att järnvägen går med årlig förlust, som för 1941 utgjorde kr. 6.200 och t.o.m. sagda år utbalanseras med i runt tal 64.000 kronor, trots att all tänkbar rationalisering genomförts.

Vi vilja därjämte framhålla, att järnvägsbolaget sedan en tid tillbaka varit nödsakad att för icke oväsentlig kostnad anställa ett särskilt postbiträde på Österbymo station såsom hjälp åt stationsföreståndaren med anledning av det ökade postarbetet.

Med stöd av det anförda får järnvägsförvaltningen vördsamt hemställa, att de nu utgående ersättningarna för handhavandet av postgöromålen icke måtte bli föremål för sådan ändring, som ifrågasatts.

Eksjö den 5 maj 1942.

Eksjö-Österbymo Järnvägsaktiebolag
Johansson

1887-01-01--1972-09-30

Asbysand

Det var kanske med rätta, som Asby församling kände sig missgynnad efter kronobrevbäringsreformen vid 1875 års ingång. Det var den enda socknen i hela Ydre härad som inte fick en poststation på grund av reformen eller redan hade en. Rumskulla socken, som då tillhörde Ydre härad, låg i Kalmar län, och hade fått en poststation vid motsvarande reform i Småland ett år tidigare.

Utan förbindelse med omvärlden var Asby-borna inte. En postföringslinje passerade rakt genom kyrkbyn. Sex dagar i veckan stannade postföraren till på sin passage, varannan dag i den ena riktningen och varannan dag i den andra. Postföraren lämnade och tog emot socknens lösväska och samtidigt utväxlades flera enskilda personers lösväskor.

Vid en extra kommunalstämma med Asby församling den 30 maj 1886 påtalades olägenheterna med att det inte fanns någon poststation i Asby. I protokollet anfördes hur postföraren ena dagen passerade med brev till Asby ineliggande i den låsta postväskan till Ramfall och nästa dag hade samma brev med i den av poststationen i Ramfall expedierade lösväskan. Till och med kyrkoposten for förbi på lördagen och måste med enskilt bud hämtas i Ramfall för att publika meddelanden skulle kunna läsas upp i Asby kyrka påföljande dag.

Sedan framställning hade gjorts till poststyrelsen om att socknen skulle få en egen poststation, fick bl a poststationsföreståndare Ivan Hanell i Ramfall yttra sig. Han ansåg, att någon poststation i Asby inte var "av behovet påkallad" och att poststationerna i Ydre och Ramfall låg så pass nära (omkring 6 km), att Asby-borna kunde uträtta sina postärenden där, om de inte ville anlita socknens lösväska. Beroende på var sockenborna bodde använde de sig av olika postadresser. Det framgick av Hanells uttalande att "med anledning av socknens vidsträckt och flikiga läge ha en stor del därav närmare och sin post på Ydre, Ramfall, Askeryd, ja även på Tranås".

Postinspektör Ljungh hade till skillnad från Hanell den uppfattningen att en poststation verkligen behövdes i Asby socken med ett invånareantal på över 1700 personer. Han framhöll i sitt remissvar till poststyrelsen, att "frimärks-uppbörden vid poststationen otvivelaktigt komme att betydligt överstiga utgifterna för poststationens skötande, under det att ökad postföringskostnad icke ifrågakommer".

Poststyrelsen var inte sen att ta ställning. Vid föredragning den 1 november 1886 beslöts, att en poststation skulle inrättas i socknen den 1 januari 1887. För att undevika felläsning i sorteringsarbetet och därmed följande felsändning av post till orter med snarlika namn fick poststationen heta Asbysand, som socknens lastageplats vid sjön Sommen kallades. I namnfrågan rådgjorde postinspektören med kontraktsprosten J G Sjöstrand och fick det svar som framgår av dennes brev, återgivet på nästa sida.

Postinspektören H. M. J. W. Ljungh.

Till svar på Eder ärade Skrifvelse d. 6 dennes, i hvil-
ken åtminstone en strimma af hopp om en efterlängtat
poststations inrättande vid härvarande kyrka framskynat,
har jag äran meddela, att Asby Posters boställe på hvars
grund kyrkan är belägen, heter "Asby Norrgård", en lastage-
plats vid sjön Sommen på boställets egområde "Asbysand"
och Sjön på samma område och invid kyrkan "Lillsjön";
och får jag underställa Eder afgörande, om något af
dessa namn, till förekommande af förväxling med an-
dra stationer, kunde tilläggas den, som nu med läng-
tan och hopp mötes vid Asby kyrka.

Med utmärkt höfaktning

J. G. Sjöstrand

Asby och Ramfall d. 9 Oct. 1886.

Till föreståndare för den nya poststationen antogs skolläraren Anders Fredrik Wahlqvist med 150 kr i årsarvode. Han skrev den 9 mars 1892 till poststyrelsen och sade upp sitt kontrakt. Han tillade emellertid: "Jag är dock villig att fortfarande kvarstå vid ovannämnda befattning om Kungl. Generalpoststyrelsen ville upprätta nytt kontrakt, däri arvudet bestämdes till 200 kr för år". Postinspektören stödde honom i den följande remissbehandlingen och för tillämpning från april 1892 gick hans lönehöjning genom. Poststationen överfördes från april 1908 på handlanden Karl Jacobsson. Efter drygt 34 år överlämnade denne poststationen till fröken Ragnhild Jacobsson från och med augusti 1932. Hon avled i december 1940 och fram till poststationens inkragning med september månads utgång 1972 sköttes densamma därefter av Karl Ragnar Jakobsson (1940-1942), och Birgitta Edenlönn (1942-1972).

		121.					
		Linköping—Kisa—Tranås.					
		(Från den 1 januari 1887.)					
T. Th. L.	—	4,0		Linköpings postkontor	M. O. F.	11,0	—
T. Th. L.	6,15	6,15	1,0	Målbacka gästgifvaregård	M. O. F.	8,45	8,45
T. Th. L.	7,15	7,30	0,9	Brokinds poststation	M. O. F.	7,30	7,45
T. Th. L.	8,30	8,45	0,9	Rimforsa poststation (gästgifvaregård)	M. O. F.	6,15	6,30
T. Th. L.	11,0	12,0	1,3	Kisa postkontor (gästgifvaregård)	M. O. F.	3,15	4,0
T. Th. L.	1,15	2,0	1,3	Tidesrums poststation (Artefads skjutast.)	M. O. F.	1,15	1,30
T. Th. L.	3,15	4,0	1,4	Norra Vi poststation	M. O. F.	11,15	11,30
T. Th. L.	4,15	5,0	0,6	Ydre poststation (Sund)	M. O. F.	10,15	10,30
T. Th. L.	6,0	6,15	1,1	Asbysands poststation (vid Asby kyrka)	M. O. F.	9,0	9,15
T. Th. L.	7,0	7,15	0,5	Ramfalls poststation	M. O. F.	8,0	8,15
T. Th. L.	9,15	—	1,6	Tranås' poststation	M. O. F.	—	6,0
			11,4				

Denna tidtabell tillämpades för postföringen mellan Linköping och Tranås, när poststationen med namnet Asbysand öppnades vid 1887 års ingång. Med svart inramade uppgifter avser tidpunkter mellan kl 1800 och 0600 ("nattid"). Detta system att skilja dag och natt åt infördes, när man slopade särskilda kolumner för att ange "frn" resp "em".

En extra kommunalstämma den 4 september 1902 enades om att göra ansökan om lantbrevbäring i Asby sockens östra del. Sedan kronobetjäningen blivit hörd och postmästaren i Kisa hade tillstyrkt framställningen, beslöt poststyrelsen den 27 april 1903, att lantbrevbäring skulle inrättas med två turer i veckan på den 18,9 kilometer långa ringlinjen Asbysands poststation - Gunnarsbo - Vimersrum - Redeby - Edstorp - Sånna - Dämshults skolhus - Snararp - Vimersrum - Gunnarsbo - Asbysands poststation. Till lantbrevbärare antogs torparen Johan August Carlson i Hultet med ett arvode av kr 1:50 för varje fullgjord tur.

1890-08-01--1964-09-30

Basarpö

Ett stort antal personer i trakten av Basarpö skrev våren 1890 under en petition till poststyrelsen efter hand som den sändes runt i bygden. Det gällde att få så många namn som möjligt för att ge tyngd åt önskemålen. Dessa formulerades på bl a följande sätt i petitionen:

"Ehuru poststationer visserligen äro förlagda inom såväl Torpa som Asby socknar, vilka kommuner vi tillhöra, men äro ifrån desamma avlägse boende; så våga undertecknade härmed framlägga en hövlig anhållan om en dylik station kunde för vår bekvämlighet anläggas vid Basarpö. Som därstädes flera såväl lands- som byvägar löpa samman och i dess omedelbara närhet finnas mejeri, smedjor, skolhus och diverse hantverkare, ävensom vi där måste passera förbi till vår avsättningsort Tranås köping, så vore det i allo fördelaktigt. Handlanden Aug. Johansson i Basarpö har under några år medtagit en del av vår post i sin lösväska från Tranås, däri f n medföljer över 50 tidningar och en massa brev".

Petitionen innefattade också ett förslag att August Johansson skulle bli föreståndare för den önskade poststationen, en uppgift som han var villig att åta sig för ett arvode av 120 kr om året. Poststyrelsen var positivt inställd till framställningen och remitterade ärendet den 6 juni 1890 till postinspektionen med anmodan att låta underteckna ett kontrakt med Johansson. Sedan denna praktiska detalj var klar, lät poststyrelsen tillverka datumstämpel och sigill samt sända erforderliga övriga inventarier till Basarpö. Där öppnades poststationen den 1 augusti 1890.

August Johansson ansvarade för poststationen i 38 år, under ca 25 år biträdd av Sixtus Albinus Arpö. Under en period 1894 hade gårdsägaren A Aman vikarierat för Johansson, då denne var försatt i konkurs. Det var en hederlig sådan och Johansson kom efter uppgjorda ackord i gång med sin verksamhet på nytt. På nyårsafton 1896 skrev han till poststyrelsen och sade upp sitt kontrakt "såvida icke mitt arvode per år kan ökas till 200 kr".

Det blev nu sedvanligt förfarande med ledigförklarande av befattningen som poststationsföreståndare genom uppläsning i Säby och Torpa kyrkor. Postmästare Gustaf Ström i Kisa anmälde i ett brev till poststyrelsen, att "Icke någon inom utsatt tid anmält sig villig övertaga skötseln av poststationen i fråga, vadan jag tillåter mig föreslå, att nytt kontrakt måtte upprättas med nuvarande innehavaren".

Så blev det också och August kämpade vidare med posten, efter hand med bättre förmåner och under de senare åren av perioden också med avtalsenlig lön enligt gemensamma grunder för landets alla poststationsföreståndare.

Sixtus A Arpö blev ordinarie föreståndare den 1 augusti 1928, följd efter exakt 20 år av Ebba Elisabet Jonsson. Hon fick efter drygt 14 års tjänst uppleva poststationens indragning med september månads utgång 1964. Från följande dag var hon anställd som poststationsföreståndare i Rök.

Ej poststation

Kalvsved

Mellan Basarpö och Rydsnäs fanns en gående lantbrevbärare, som bl a betjänade invånarna i det mellanliggande Kalvsved. Linjen hade öppnats redan 1905 enligt den tidtabell som återges nedan. Genom den fanns det en förbindelse i en vid sväng mellan Basarpö och Rydsnäs utöver den förbindelse som postlinjen Tranås - Eksjö gav tre gånger i veckan i vardera riktningen.

När järnvägen Eksjö - Österbymo började närma sig sin fullbordan hade Kalvsvedsborna fått information om att man planerade att dra in lantbrevbäringen på delsträckan mellan Kalvsved och Rydsnäs. Detta tilltalade inte dem som bodde på den del av linjen som låg mellan Kalvsved och Rydsnäs.

Representanter för dessa skrev den 24 augusti 1915 till poststyrelsen och påtalade, att de vid en sådan förändring måste ändra sin postadress från Rydsnäs till Basarpö, eftersom förbindelsen med Rydsnäs skulle strypas. De skrev: *"Vår önskan är därför om Kungl.Generalpoststyrelsen ville öppna en mindre poststation i Kalvsved, dit vi kunde från Tranås över Basarpö i förseglad påse erhålla vår post direkt. Kostnaden härför bleve obetydlig, ty vi önska föreslå lantbrukaren Ernst Hansson i Kalvsved, som åtager sig att förestå stationen emot ett årligt arvode av sjuttiofem (75) kronor.*

Utredningen drog ut på tiden och när ärendet föredrogs i poststyrelsen den 31 mars 1916 (diarienummer 1 b 441/16), hade järnvägen Eksjö-Österbymo redan öppnats (den 18 december 1915) och lantbrevbäringslinjen ändrats att endast omfatta sträckan Basarpö - Kalvsved. Tåget ersatte landsvägspostföringen. Postdirektionen hade avstyrkt framställningen och poststyrelsen ansåg vid föredragningen att den inte borde bifallas. Namnet Kalvsved kom sålunda inte att tillföras postanstaltsförteckningen.

1899-06-01--

Österbymo

Efter en längre utredning, som tangerade möjligheterna att dra in poststationen i Sund (med namnet Ydre) inrättades en poststation i Österbymo. Oskar Fredrik Andersson blev föreståndare och hade befattningen kvar tills järnvägen öppnades för allmän trafik den 18 december 1915.

Under den tid som post och järnväg var förenade, ansvarade följande järnvägstjänstemän för posten: Axel Wilhelm Krantz (1915-1919), Ernst F Carlsson (1919-1947), Ingvar Lennart Egon Eriksson (1947-1950), Folke Lennart Ekberg (1950-1954), Erik Uno Carlsson (1954-1956) och Yngve Johansson (1956-1963).

Den 1 maj 1963 stathöjdes poststationen till en postexpedition och inrymdes i Ydre Sparbanks fastighet. Torsten Gustavsson blev chef med titeln stationsmästare och fick uppleva flera omorganisationer med bl a ändring av terminologin. Efter hans död i januari 1985 tog Mona Koivisto över befattningen och kunde glädja sig åt att få arbeta i nya moderna lokaler, uppförda av kommunen i Österbymo centrum.

Österbymo var vid denna tidpunkt distributionscentrum för gränsbygden och fem lantbrevbäringslinjer utgick därifrån, en till vardera Asby, Forsnäs, Rydsnäs, Svinhult och Vi. De hade tillkommit i samband med indragningen av poststationerna på de nämnda orterna och blivit föremål för flera omregleringar.

1916-05-01--1954-06-09

Forsnäs

Eksjö-Österbymo järnväg öppnades för allmän trafik den 17 december 1915, men samarbetet med posten var inte i sin helhet klart förrän senare. Sålunda öppnades en poststation i Forsnäs den 1 maj 1916. På järnvägen lades persontrafiken ner den 10 juni 1954 och dagen dessförinnan blev sista dagen för poststationens verksamhet. Följande järnvägsanställda ansvarade för postservicen till dess att hushållen anslöts till lantbrevbäring från Österbymo den 10 juni: Ernst Fredrik Carlsson (1916-1919), Carl Gustaf Olofsson (1919-1930), Karl Gustaf Adolf Karlsson (1930-1935), Helga Carlsson (1935-1936), Hildur Maria Andersson (1936-1938) och Anna Lisa Karlsson (1938-1954).

1916-05-01--1953-01-31

Lägern

Också den förenade post- och järnvägsstationen i Lägern öppnades den 1 maj 1916. Den var föga lönsam och blev en av de första som ersattes med lantbrevbäring efter andra världskrigets slut. Föreståndare fram till indragningen den 31 januari 1953 var Carl Olof Gustafsson (1916-1919), Ernst Julius Mattsson (1919-1922), Theodor Kristian William Petersson (1922-1925 och 1942-1943), Hilma Petersson (1925-1942) och Alida Vilhelmina Andersson (1943-1953). Efter poststationens indragning betjänades hushållen med lantbrevbäring från Rydsnäs till och med september 1972 och därefter med lantbrevbäring från Österbymo.

1924-10-11--1964-06-30

Ydrefors

En koncession för Vimerby-Ydre järnväg (VYJ) 1908 fick förnyas 1916 innan man kom till skott, som det heter. I december 1923 kunde godstrafiken börja och den 11 oktober 1924 öppnades den 30 km långa smalspårsjärnvägen mellan Vimmerby och Ydrefors för allmän trafik. Strax norr om länsgränsen låg slutstationen, Ydrefors. Där öppnades en förenad post- och järnvägsstation den 11 oktober 1924 (diarienummer 1 b 1124/24).

Persontrafiken på järnvägen lades ner redan den 1 juni 1933 och den 1 oktober upphörde formellt samarbetet mellan post och järnväg i vad gällde den lokala rörelsen. Fram till dess ansvarade följande järnvägsanställda för poststationen: Gustaf Gerhard Antonius Johansson (1924-1925), Helga Kristina Vilhelmina Fransson (1925-1928), Gustaf Johannes Fransson (1928-1932), Alva Margareta Melander (1932-1933) och Anna Ester Maria Karlsson (juni-sept 1933).

Den sistnämnda hade varit poststationsföreståndare i Djurstorp sedan oktober 1924. Hon fick fortsatt anställning vid den från järnvägstjänst skilda poststationen i Ydrefors från den 1 oktober 1933 och förblev posten trogen till och med juni 1964, då poststationen drogs in. För avtalsanställd personal fanns då ännu inte några ordnade pensionsförhållanden, men hon fick i stället ett s k årligt understöd från postverket att utgå under hennes återstående livstid. Efter poststationens indragning kompletterades lantbrevbäringen fram till och med juni 1967 med ett postombud i Ydrefors.

På järnvägen mellan Vimmerby och Ydrefors fanns sex hållplatser. Av dessa låg en, **Ydrehammar**, också norr om länsgränsen blott tre km från ändstationen i Ydrefors. Man övervägde inför järnvägens öppnande att inrätta en poststation där, men valet föll på Ydrefors i stället för Ydrehammar. En framställning 1925 om att få en poststation i Ydrehammar avslogs, men efter ett nytt försök (diarienummer 1 b 1653/31) med stöd av postdirektionen i Linköping beslöt poststyrelsen den 7 oktober 1931, att stationär lantbrevbäring (ett postombud) skulle inrättas vid Ydrehammars hållplats. Platsvakten där fick med en ersättning av 60 kronor om året ansvara för postombudet. Posten utväxlades med poststationen i Ydrefors genom lösväska. Efter järnvägs trafikens nedläggning utväxlades posten med postkontoret i Vimmerby. Postombudet avvecklades med januari månads utgång 1952.

Vid två av de övriga hållplatserna utmed järnvägen inrättades också förenade post- och järnvägsstationer, i Djurstorp och Ventzelholm, medan den redan befintliga poststationen i Rumskulla på tre km avstånd från järnvägen fick finnas kvar på sin ursprungliga plats i kyrkbyn (därom på sid 2). Dessa poststationer har berörts i posthistorisk skriftserie nr 178. De finns också redovisade i nr 281 av posthistorisk skriftserie i sammanhang med **"Posten vid Vimmerby-Ydre järnväg"**.